

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek dnia 11. Marca 1814.

Zdarzenia wojenne.

W doniesieniu Jener. Wrede o bitwie d. 1. i 2. Lutego, umieszczoném w Gazecie Monachijskiej, wyrażono, iż w bitwie tój wojsko Bawarsko-Austryackie zdobyło 23 dział, wiele wozów prochowych i niewolnika. Cesarz Napoleon był zawsze na czele wojska swego, a nawet był raz w niebezpieczeństwie dostania się w niewolę. Lubo ta bitwa nie będzie przytaczana w dziejach wojennych za walną bitwę pierwszego rządu, niemniéj jednak była stanowczą, i ze wszech względów będzie pamiętną. W dniach bowiem 1. i 2. Lutego, tudzież 29. Stycznia, Napoleon pierwszy raz w tój wojnie dowodził osobiście na ziemi Francuzkiej przeciw Sprzymierzonym. Zaciętość, z jaką wojsko jego walczyło, usiłowania i niebezpieczeństwa, na które sam się wystawiał, dowodzą, ile go obchodziło, aby z tój pierwszy walki wyszedł zwycięzcą. Każda wieść, każdy krzak musiały być zdobywane szturmem, i każdy krok musiał być krwią okupiony. Lecz mężstwo i zapat Sprzymierzonych pokonały wszelkie zawady, i słuszną ich sprawę nowym tryumfem uwieńczyły. — Opisane daley Jener. Wrede trudności, jakie miał do pokonywania. Niedaleko Lesmont słaby łód zatamował się, i część wojska w tójże pass we wodzie brnęła. Ze zaś przeobrazeniem Jenerała było udać się do Brienne; a że mosty były popsute, pochód jego spóźnił się dniem. — Przyłączył Jenerał sługie pochwały, a między innemi Xięcia Karola Bawarskiego, Jen. Bawarskich Rechberga i Deslamotte, Jener. Austryackich Frimonta, Hardegga i Spleniego, &c.

Gazeta Wiedeńska zawiera następujące urzędowe wiadomości z teatru wojny:

Obroty, które nieprzyjaciel od czasu ciągnięcia swojego przez Montmirail i la Ferté-sous-Jouarre czynił z główną siłą swoją na dół ku Chaumes, spowodowały naczelnego Wodza sprzymierzonego głównego wojska, Feldmarszałka Xięcia Schwarzenberga, do cofnięcia na lewy brzeg Sekwany korpusów Jen. Wittgensteina i Wredego, które dla uważania nieprzyjaciela na prawy brzeg tójże rzeki posunięmi, a d. 17. Lutego od bardzo przemagających siły napadnionemi były. — Gdy oba te korpusy po bardzo żywój potyczce, w którój przednia straż Wittgensteina ustąpić musiała przemocy nieprzyjacielskiej, odwrót swój przez Sekwanę uskutečniły, obrócił się nieprzyjaciel dnia następującego ku Montreuil, i rozwinął się, złożoną z 50 do 60000 ludzi przed tym punktem, gdzie Król Lewic Następca Wirtemberski z częścią wojska swojego zajmował jeszcze położone na prawym brzegu Sekwany wzgórza, panujące nad miastem i mostem. Krom szkodliwości tego położenia, odparto z bohaterską walecznością trzykrotne natarcia nieprzyjaciela, a Król Lewic, wskutku odebranych rozkazów, cofnął się dopiero z zapadającą nocą przed przemocą nieprzyjacielską na lewy brzeg Sekwany. W tych morderczych potyczkach zabrano nieprzyjacielowi 3 działa. — Dla zniweczenia zamiaru nieprzyjaciela w działaniu z przemagającą siłą przeciw pojedynczym korpusom, tudzież dla zapobieżenia cząstkowym potyczkom, postanowił naczelný Wódz głównego sprzymierzonego wojska Feldmarszałek Xiążę Schwarzenberg wezwać Feldmarszałka Blüchera, który się już ze wszystkimi korpusami swoimi pod Chalons

był połączył, aby z wojskiem swoim do Arcis nad Aube, a z tamąd do Mery pociągnął, wśród którego czasu główny wojsko skoncentrowało się pod Troyes (dokąd d. 19. Lutego główna kwatera Feldmarszałka Xięcia Schwarzenberga przeniesioną została), przez co sprzymierzone siły zbrojne najsilniej z sobą są połączone. — Jen. Hrabia Winzingerode zdobywszy d. 14. Lutego Soissons, zostawionym jest z korpusem wojska swojego nad rzeką Marne dla zastąpienia gościnnca idącego z Paryża do Chalons. — Wojsko Jen. Bülowa, korpusy Jen. Tettenborna i Strogonowa, posuwają się w tymże samym kierunku i stanęły już na wzgórzach pod Soissons i Reims. — Król wic Następca Szwedzki przebył d. 10. Lutego z wojskiem swoim Ren pod Kolonią, i posuwa się temż samemi drogami, któremi wystąpiły przodowe korpusy jego.

Wiadomości o działaniach Ces. Austriackiego wojska we Włoszech pod sprawą naczelnego Wodza, Feldmarszałka Hrabiego Bellegarde.

Gazeta Wiedeńska zawiera co następuje:

Po zasłach d. 8. Lutego potyczkach nad rzeką Mincio, nie nastąpiło nic istotnego w wojsku we Włoszech. Dowodzący Feldmarszałek, Hrabia Bellegarde, przeniósł główną kwaterę swoją znowu do Villa franca, aby się znajdował w środkowym punkcie wojska, póki po należytem opasaniu twierdzy, nie będzie w stanie przebycia z całym wojskiem rzeki Mincio. — Jener. Major Stanisavlevich, który posunął się doliną Trompia, był d. 10. Lutego w Vestone, a d. 13. zwiódłszy potyczkę pod Salo, połączył się z oddziałem przybyłym tamże z Rive, i opasał przez ten obrót zamek Rocca d'Anfo. Równie też opasaniem zostało zupełnie Legnano. Jen. Nugent stoi z korpusem wojska swojego w Reggio.

Według rapportu Feldmarszałka Hrabiego Bellegarde, datowanego d. 21. Lutego w główny kwaterze Villa franca, podała się przez kapitulację osada nieprzyjacielska zamku Vecchio w Werovie. Osada ta, złożona ze 137 ludzi, wyciągnięta z zamku d. 11. Lutego zrana, e złożony broń wyprowadzoną została za przedpoczą, pod

warunkiem nie służenia przeciw Sprzymierzonym. Podczas prowadzenia téj osady została się jednak półowa żołnierzy, którzy się za zbiegów udali. Znaleziono w zamku 6 dział kruszczowych, 300 karabinów, tudzież znakomity zapas amunicyi i drzewa do budowli.

Wiadomości wojenne Francuzkie.

Gazety Niemieckie wzięły z Monitora Paryżkiego następujące, przesłane Cesarzowéy Francuzów wiadomości o położeniu wójsk do d. 3. Lutego:

Cesarz stanął w Vitry d. 26. Stycznia. — Jen. Blücher przeszedł był z wojskiem Szląskiem rzekę Marne i ciągnął ku Troyes. — Dnia 27go wkroczył nieprzyjaciel do Brienne i odprawił dalej swój pochód; musiał jednakże tracić czas przy stawianiu mostu pod Lesmont na rzece Aube. — Dnia 27go kazał Cesarz uderzyć na St. Disier. Xiążę Belluno stanął pod tém miastem; Jen. Duhesme wyparł tylną straż nieprzyjacielską, która stała tam ieszczé, i zabrał nieco jeńców. O godz. 8męj zrana stanął Cesarz w St. Disier. Trudno jest wyobrazić sobie zapał i radość mieszkańców w téj chwili. Uciski wszelkiego rodzaju, których dopuszczają się nieprzyjaciele, oobliwie Kozacy, wszelki wyraz przechodzą. — Dnia 28go udał się Cesarz ku Montierender. — Jen. Grouchy, dowodzący jazdą, kazał donieść d. 29. o godz. 8męj zrana, że Jener. Milhaud stoi z 5tym korpusem jazdy między Maizieres i Brienne przeciw wojska nieprzyjacielskiego, będącego pod sprawą Feldmarszałka Blüchera, a wynoszącego wraz z Rossyanami (dowództwa Jen. Sakena) i Prusakami, 40000 ludzi. O godz. 4tęj uderzono na małe miasto Brienne. Jen. Lefebvre des Nouettes, Dowódca jednéj dywizyi jazdy gwardyi, tudzież Jen. Grouchy i Milhaud przypuszcili z prawej strony gościnnca kilka pięknych ataków, i opanowali wzgórze pod Perthes. Xiążę Moskwy stanął na czele 6ciu batalionów w ściśnionéj kolumnie, i ruszył do miasta Maizieres. Jener. Chateau, Szef Sztabu jeneralnego Xięcia Belluno, obrócił się w prawą i wdarł się przez lasy do zamku Bryeńskiego. W téjże chwili wystąpił Cesarz kolumnę gościnnca idącym do Bar nad Aube, które to miasto zdawało się być przeznaczonem na punkt odwrótu nieprzyjaciela. Atak był żywy, a odpor zacięty

ty. Nieprzyjaciel nie spodziewał się tak natarczywego ataku, i miał tylko czas sprowadzić park swojej artylerji z mostu pod Lesmont, gdzie myślał przebydź rzekę Aube dla ruszenia na przód. To przeciwne ciągnięcie bardzo go zmieszało. — Potyczka nie ukończyła się z nocą. Dywizya młodej gwardji Jen. Decouz, i brygada dywizji Jener. Meusnier, przyszły do potyczki. Wielka liczba zbroynych sił nieprzyjaciela i piękna posada pod Brienne, nadarzały mu wiele korzyści; lecz zdobycie zamku, którego dostateczną siłą osadzić zaniedbał, pozbawiło go onychże. Widząc nieprzyjaciel około godz. 8męj zrana, że się utrzymać nie może zapalił miasto, a pożar rozszerzył się gwałtownie z téj przyczyny, że wszystkie domy są drewniane. Nieprzyjaciel korzystając z tego zdarzenia starał się zdobyć znowu zamek, którego bronił z nieustraszonym umysłem weleczny Szef batalionu . . . z 500 pułku. Nieprzyjaciel został trupami wszystkie przystępy do zamku, a szczególnie schody ze strony lasku; ta ostatnia strata rozstrzygnęła odwrót nieprzyjaciela, któremu pałace się miasto sprzyjało. — Dnia 30go o godz. 11téj zrana ścigali go Jen. Grouchy i Xiążę Belluno aż poza wieś la Rothière, gdzie się usadowili. — Dzień 31. Stycznia obrócanym był na naprawienie mostu pod Lesmont nad Aube, ponieważ Cesarz chciał pociągnąć do Troyes dla działania przeciw tym kolumnom, które przez Bar nad Aube i gościńcem idącym z Auxerre ku Sens ciągnęły. — Most pod Lesmont mógł dopiero d. 1. Lutego bydź naprawionym; kazano przeyść natychmiast po nim jednę część wojska. — O godz. 5téj po południu ruszył nieprzyjaciel, wzmocniwszy się całym wojskiem swoim, ku Rothière i Dienville, któreśmy jeszcze zajmowali. Tylna straż nasza okazała wiele przytomności umysłu. Jen. Duhesme popisał się w tém, że wieś Rothière, a Jener. Gerard w tém, że Dienville utrzymał. Zniszczono kilka batalionów Austryackiego korpusu Jener. Giulla'y, który chciał przeyść z lewego brzegu na prawy i most opanować. Xiążę Belluno trzymał się przez cały dzień pode wsią Giberie krom ogromego niestosunku Korpusu swiego z temi zbroynemi siłami, które na niego uderzały. — Dzień ten, w którym tylina straż nasza na niezmierny płaszczyźnie dostała kroku całemu nieprzyjacielskiemu wojsku i pięćkroć mocniejszym siłom zbroynym, należy do naysiękniejszych

dzieł wojennych wojska Francuzkiego. — Wśród ciemnoty nocy, zabłąkała się bateria artylerji gwardji idąc za poruszeniem kolumny jazdy, ciągnący na przód dla odparcia ataku nieprzyjacielskiego, i została poymana. Spostrzegłszy artylerzyści zasadzkę, w którą wpadli, i obaczywszy, że nie mają czasu ustawienia baterji, stanęli natychmiast jak szwadron, uderzyli na nieprzyjaciela i uratowali konie swe i zaprzęgi. Utracili oni 15 ludzi w zabitych i ranionych. — Xiążę Nenfchatelski oglądając czaty o godz. 8męj wieczorem, zastał obie wojska tak blisko koło siebie, że kilkanaście słabych czat nieprzyjacielskich za nasze poczytał. Jeden Adjutant jego, oddalwszy się o 10 kroków od iednego podśluchu, został poymany. Tegoż samego losu doznało kilkunastu Officerów Rossyyskich, którzy przynosili hasło i wpadli pomiędzy nasze czaty w téj myśli, że do swoich przybyli. — Z obojga stron mało co zabrano ięńców. My wzięliśmy ich 250. — Dnia 2. Lutego o świcie, stało wojsko przed Brienne w szuku boiowym. Zajmowało ono zwolna posady dla przeyscia ze wszystkiem po moście pod Lesmont, i dla połączenia się z resztą wojska. — Xiążę Raguzy, który stał uszykowany na moście pod Rosnay, został napadnionym przed ieden korpus Austryacki, który nadciągnął był tam z poza lasu. Xiążę Raguzy odpędził go, poymał 300 ięńców i przepędził nieprzyjaciela przez rzeczkę Voire. — Dnia 3. Lutego po południu wszedł Cesarz do Troyes. W potyczce pod Brienne utraciliśmy walecznego Jen. Baste. Jener. LeFebvre des Nouettes dostał sztych od bagnetu. Jen. Forestier został ciężko ranionym. Strata nasza w obu tych dniach wynosi 2 do 3000 w zabitych i ranionych. Strata nieprzyjaciela jest przynajmniej dwa razy tak wielka. — Jedna dywizya, wzięta z korpusu nieprzyjacielskiego uważającego twierdze Metz, Thionville i Luxemburg, a złożona z 100 batalionów, pociągnęła była ku Vitry. Nieprzyjaciel chciał wkroczyć do tego miasta, którego Jener. Montmarie i mieszkańcy brośli. Nieprzyjaciel rzucił naprzówo granaty do miasta dla nabawienia trwoga mieszkańców; przywitano go kulami działowemi i odpędzono o półtory godziny drogi. Xiążę Tarentu przybył do Chalons i ruszył przeciw téj dywizji.

Gazeta Wiedeńska zawiera co następuje:

A 2

Monitor pod d. 11. Lutego umieścić następujące urzędowe doniesienie, przestane Cesarzowéy (a ściągające się do zdarzeń zaszyłych w woysku Feldmarszałka Blüchera):

„Cesarz uderzył dnia wczorajszego (10. Lutego) pod Champaubert na nieprzyjaciela, mającego 12 pułków i 40 dział. Rosyjski Jen. Arsouwieff (Olsuwiew) dostał się w moc naszą ze wszystkimi swoimi Jenerałami, sztabowymi Officerami, działami, wozami amunicyjnemi i wszystkimi bagażami, a prócz tego zabraliśmy ieszcze 6000 niewolnika. Szczątki tego korpusu rzuciły się w bagna, lub zrąbanemi zostały. Cesarz ściga żywo Jener. Sakena, który odłączony jest od Jener. Blüchera. Strata nasza była bardzo małą, jednakże żałujemy śmierci 200 ludzi.“

Pod dniem 12. Lutego (pisze daléy Gazeta Wiedeńska) zawiera Monitor co następuje:

Pan Alfred Montesquiou, Adjutant Xięcia Neufchatelskiego, wysłany od Cesarza, oddał N. Cesarzowéy Królowéy i Rejeatce następujące doniesienia:

„Po dniu 10. Lutego ruszył Cesarz dnia 11go o świcie z Champaubert, wysłał jeden korpus ku Chalons dla trzymania na wodzy jednéy kolumny nieprzyjacielskiéy, która się tam rzuciła, a z resztą woyska ruszył na przód gościńcem idącym do Montmireil. O mile za tém miastem spotkał Cesarz woysko Jen. Blüchera, a po dwugodzinny potyczce rozbitém zostało całe woysko nieprzyjacielskie. Nigdy woyska nasze większego nie okazały zapału. Nieprzyjaciel pobity ze wszystkich stron, ucieka. Piechota, artylerya, amunicya, wszystko znajduje się w naszéy mocy, lub jest rozprószoném. Skutki tego będą niezmierni. Cesarz ma się bardzo dobrze. Z naszéy strony nie zginęła żadna znakomita osoba.“

Po téy wiadomości (pisze nakoniec Gazeta Wiedeńska), udzielonéy w bardzo niepewnych i powszechnych wyrazach strzelano znowu z dział w Paryżu. — „Dawno już (pisze *Journal de l'Empire* dosyć otwarcie) nie miał Paryż widowiska tak szczeréy i jednomyślnéy radości; dzień ten był prawdziwym festynem dla mieszkańców stolicy.“ — Widać rząd (przydaie do tego Gazeta Wiedeńska), że mieszkańcy stolicy wszędzie są sobie podobni, i że każda pomysłność niezmierną radość i natężone oczekiwania,

a każdy niepomyślny obrót rzeczy, ponurość i trwogę sprawia!

Wiadomości zagraniczne.

Włochy.

Gazeta Wiedeńska donosi, że urzędowe Gazety Medyolańskie dochodzą do d. 19. Lutego. Donoszą one, że główna kwatéra Wice-Króla iest ciągle w Volta, z tamtéy strony rzeki Mincio, i że zaszyłe małe potyczki d. 15. Lutego w dolinach Trompia i Sabbia niedaleko Breścia, d. 16. pod Salo nad ieziorem Guarda, a d. 17. pod Maderno, w których sobie woysko Włoskie korzyść przyznaie. Obustronne główne woyska zachowywały się spokojnie. — Na całéy Austryackiéy linii obchodzono d. 12. Listopada wystrzałami z dział rocznicę Urodzin N. Cesarza Austryackiego. — Rozkaz dzienny, ogłoszony d. 17. Lutego w obozie Wice-Króla, ogłosił woysku korzyści, które Cesarz Napoleon odniósł we Francyi d. 10. Lutego nad częścią wojsk sprzymierzonych, a mniemane to zwycięztwo obchodzóném było powtarzaniami wystrzałami z dział. — W Medyolanie panowała z tego powodu d. 17. Lutego żywa radość.

Pisma publiczne umieściły następujące wypisy z Gazet Neapolitańskich:

Z Neapolu 22. Stycznia. — Xiążę Campochiaro, Minister Policyi, wyjeżdża dziś za granicę ze zleceniami Królewskimi. Zastąpi go tu Radzca Stanu Xiążę Lamencana. (Wspomniony Minister przybył podług Gazety Wiedeńskiéy, z licznym orszakiem d. 10. Lutego do Inspruka, a dnia 12. w dalszą do Paryża udał się drogę. Dnia zaś 11. powrócił do Inspruka zgłównéy kwatéry Sprzymierzonych Xiążę Pignatelli, i zaraz pojechał do Werony.)

Z Neapolu 23. Stycznia. — Deputacya od znakomitszych Obywatelów Rzymu miała audyencyę u Króla. Wprowadził ją Mistrz obrzędów, a Minister Spraw wewnątrz stawil przed Monarchą. Podala ona następujący adres:

N. Panie! Niżéy podpisani, ożywieni wspartałomyślnością W. K. Mości, i nadzie-

ią powszechnego dobra w chwili, kiedy wyglądają z upragnieniem wyciąga wojska Twego do Rzymu, ośmielała się podać ci następną krótką prośbę. Wiesz N. Panie, iż szczerze wojsko N. Cesarza Francuzów cofnęło się już do zamku S. Anioła, i że Władze Francuzkie częścią toż samo uczyniły, częścią uszły z Rzymu. Rzym wystawiony jest na nieład, zemstę prywatną i straszne rozruchy, których skutku przewidzieć nie można, a wszyscy ucziwi mieszkańcy są w trwodze. Gdy to piszemy, wielka ilość więźniów zbuntowała się, dwie straże ubiła, i dwie pierwsze kraty wyłamała. Przy trzeciej dała straż ognia. Szczęściem wyszło wojsko z zamku S. Anioła, któremu udało się po znacznym krwi przelewie przytłumić ten bunt okropny. Ty sam N. Panie przynieść możesz Ojczyźnie naszemu bezpieczeństwo i szczęśliwość. Błagamy, abys iak najprędzej zjechał, lub potrzebne dla spokojności naszey wydał urządzenia. Wszelka zwałka grozi niebezpieczeństwem, i oziębiłaby zapach wszystkich dobrych Włochów, a mianowicie Rzymian. Spodziewamy się wszystkiego od W. K. Mości, który łączysz charakter wielkiego Wodzina z charakterem Monarchy godnego kochania. Wszystkie Stany błagają Cię, abys iak najszybciej przybył. — Dań w Rzymie d. 11. Stycznia 1814.

W tymże czasie Muncypalność Rzymu przesała adres wyrażający:

„Oddalenie okropności wojny, przywrócenie Rzymian na rozmaite Urzędy, ułatwienie handlu płodami naszemi; te są główne przedmioty, które łasce W. K. Mości polecamy.“

Król wyjechał dziś wieczorem, aby stanął na czele wojska, czuwał nad bezpieczeństwem Kraiu swotego i spokojnością Włoch południowych. Przed wyjazdem wynurzył życzenie i nadzieję powrócenia do stolicy z powszechnym pokojem. W czasie swęj niebytności powierzył Rejencyę Królowę.

Z Neapolu 26. Stycznia. — Nieograniczoną jest radość Neapolitańczyków z powodu zawartego dziś z Anglią rozejmu. Mianowani już są Postowie, mający układać w Neapolu traktat pokoiu.

Pierwszy oddział wojska Neapolitańskiego pod Jen. Pignatelli wszedł dnia 25. Stycznia do Rzymu. Dnia 19. Jenerał Auguyon ogłosił (*umieszczoną już w Nrze 17. Gazety naszey*) odezwę do Departamen-

tów Rzymskiego i Trazyemeńskiego. Dnia 24. tenże Jenerał wprowadził Rząd tymczasowy. W tymże czasie kilku gońców doniosło, iż jedzie Król Neapolitański. Radość była powszechna. Wszyscy wyszli na jego powitanie. Od bramy S. Jana do pałacu Farnese wszystkie ulice były pełne Ludu. O 4tę po południu wiechał Król. Przywitały go Władze, a już od Velletri zaledwie dla tłumu ludzi mógł przejechać. Wyśiadłszy w pałacu Farnese zapewnił zaraz, iż tylko szczęśliwości Kraiów Rzymskich pragnie, iż chce, aby Taryffa osadniczych towarów była zmniejszona, i żeby porty dla Narodów przyjacielskich i neutralnych otworzono. Dnia tegoż zapadła ustawa, rozciągająca na Departamenta Rzymski i Trazyemeński ustawę Neapolitańską pod d. 11. Listopada r. 1813. tyczącą się nowęj Taryffy osadniczey, i otworzenia portów. — Mianował Król dnia tegoż Xięcia Chigi Prefektem Rzymskim, a orderem swoim zaszczycił Professora Pessuti, malarzów Landi i Camoncini, sycerczów Thorwaldsena i Kanowę. — Dnia 28. wyjechał Król do swęj głównej kwatery.

Z Rzymu 3igo Stycznia. — Ubożym naszym podarował Król Neapolitański 4000 skudów. Poczynione szkody w przechodzie wojska obiecał nagrodzić, a małe w Lombardzie Pięcio Paulowe zastawy wykupić. Xięży, uwięzionych za wzbranianie się wykonania żadanęj od nich przysięgi, kazał wypuścić. Zniósł sekwestr majątków wygnańców za polityczny sposób myślenia, lub niewykonaną przysięgę, i właścicielom one przywrócił; niektóre uciążliwe opłaty usunął &c. &c.

Z Bolonii 22. Stycznia. — W nocy z 18go przybył tu Jenerał Neapolitański Carascosa z 1600 piechoty, 800 jazdy i kilkoma działami. D. 20. nadciągnęło tu 7000 wyborowęj jazdy, zandarmów i welitów. Wczoray przybył tu Naczelnik głównego Sztabu Neapolitańskiego Jen. Aimai.

Z Bolonii dnia 1go Lutego — D. 28go p. m. nadciągnęła jazda Węgierska i artylerya, a wieczorem korpus piechoty pod Jen. Nugent. Dnia 29go przechodziły tędy liczne korpusy Austryackie i Neapolitańskie. Dziś wieczorem wiechał tu Król Neapolitański, uroczyście w towarzystwie Jenerała Austryackiego i Ministra Angielskiego. Ulice były oświecone.

Z Florencyi 4. Lutego. — Do Sesto, o 5 mil Włoskich żąd, weszło 800 pie-

choty pod Jenerałem Neapol: Minutolo, przedarłszy się za ledwie przez tłumy wieśniaków, radośnie go witających. Wyjechał ón tu dnia 3igo wieczorem wśród nienakazanej świetleńy illuminacyi. — Dnia 1go Lutego W. Xiężna Toskańska Eliza wyjechała z Córką otoczona orszakiem gwardyi z pałacu Pitti do Lukki. Przytłumiony długo gniew Ludu wymagał zaraz środków ostrożności. Władze cywilne i wojskowe sposobiły się do wyjazdu, lecz wogóle z trudnością zachowano spokójność. W zamkach Vasso i Belvedere pozostały małe osady Francuzkie. Dzisiejszey nocy wyjechali ztąd do Pizy ze znacznym oddziałem piechoty, jazdy i artyleryi Xiążę Felix, Prefekt Fauchet, Jener. Dyrektor Policyi Lagarde, Xiążę Otranto (Fouché) i Intendent listy cywilney Periet. Wyjechał przed nimi Biskup Nancy nazwiskiem Osmo nd, mianowany Arcy-Biskupem Floreńskim. Wszelkie przedsięwzięcie środki dla utrzymania spokójności i pohamowania zemsty przeciw Francuzóm. — W odezwie, Jen. Minutolo donosi o tymczasowym zajęciu Florencyi; ogłasza, iż Król jego bierze w opiekę osoby i własności mieszkańców, i grozi surowością prawa naruszającym spokójność publiczną.

W Toskanii duch Ludu jakby się odmienił. Uniesienia jego radośnie nie mają granic, skoro się gdzie Jen. Minutolo pokaze. Dnia 3. zakazano przypinać Kokardy niewojskowym, a wspomniana wyżey ustawa względem Taryfry, rozciągniona do wszystkich Departamentów od woyska Neapolitańskiego zajętych. Doniósł o tém Florentczykóm Jen. Minutolo dnia 4. podziękował im za dobre jego przyjęcie, i zalecił, aby ci, którzy z bronią w rękę rozbiegli się po wsiach, złożyli ją pod karą surową. — Za kilka dni spodziewamy się tu przechodu gwardyi Neapolitańskiej.

Z Liworno piszą, że i tam Władze i woysko Francuzkie gotują się opuścić miasto. Kilka okrętów Francuzkich będących w porcie już wypłynęło na morze.

Dnia 3. Lutego Jen. Neapolitański Carascosa wydał w Modenie taką odezwę:

Ludy Włoch południowych! Niniejszy stan Europy, i potrzeba przywrócenia pokoju, tudzież wewnętrzney spokójności Ludów, wymagają, aby ościennie Ludy ściśle się trzymały i wspólnie do tego wielkiego

celu przykładały. Gdy więc w skutku zawartego traktatu między N. Królem moim i N. Cesarzem Austryackim woysko Neapolitańskie zaymuje wszystkie Kraie Włoskie z téy strony rzeki Po leżące, obeymuje przytém opiekę nad wami i własnością waszą, dla oddalenia teatru wojny od waszych okolic, i dla przygotowania niepodległości waszey teraz jeszcze przy ostatnich usiłowaniach za sprawiedliwą sprawę pokoju, spokójności i porządku. Wszystkie urządzenia Królewskie zmierzając będą do waszey szczęśliwości; zachowają się wszyscy Urzędnicy; na osieroczone tylko Urzędy będą mianowani. W Administracyi cywilney i sądownictwie żadna nie zaydzie zmiana aż do nowego porządku rzeczy. Właśni wasi Współrodacy będą u Króla tłumaczami potrzeb waszych. Król tego tylko od was żądać będzie, czego obrona i wspólna sprawa nagłe wymagać będą. Po wszystkich urządzeniach tego poznacie, że Włochy są waszą Ojczyzną. Zjednoczenie umysłów, miłość porządku, ufnosć w mądrości, bezinteressowność i umiarkowaniu Monarchów sprzymierzonych uczynią Włochów niepokonanymi, przywiodą was do trwałego pokoju i niepodległości, które były zawsze życzeniem serca waszego. — Dań w Modenie d. 1. Lutego.

Podpisano: Carascosa.

F r a n c y a.

Według doniesień Gazet Niemieckich, jest Paryż ciągle spokojny i daleki od wszelkich rozruchów, a uzbrojenie Ludu czyni wielkie postępy. — Cesarzowa odprawia co dzień prawie rady z Ministrami i Radzcami Stanu, a Król Józef popisy wóysk nadciągających, które udają się zaraz do głównego woyska.

Dnia 4go Lutego odbyła w Paryżu popis iwsza dywizya woyska przybytego z Hiszpanii; dnia 7go nadciągnęła 2ga dywizya tegoż woyska, i wyruszyła za iwszą do głównego woyska Cesarzkiego. W Wersalu i okolicy pełno jest woyska. Od 7go do 10go Lutego ruszyło 60,000 żołnierzy dla wzmocnienia woyska Cesarza. Cały Paryż jest w ruchu dla dostarczenia i zrozbienia broni wszelkiego gatónku, do czego także piki, kosy i widły należą; kilkadziesiąt placów publicznych obrócono (jak podczas rewolucyi) na warsztaty wojskowe, gdzie jest pełno kuźni polowych, Gmachy publicz-

ne obrócone są na lazarety i wezwano wszystkich mieszkańców, aby dostarczali do nich szarpit i płótna na bandażę. Wchody u tych bram miasta, które dla pieszo idących służyć mają, nie są szersze nad ośmnaście cali, przez co na raz jedna tylko osoba wyysź i wniysź może. Pierwszy korpus Ochotników Departamentu Sekwany wkrótce uzupełnionym będzie. — Wszystkie strażę w Paryżu objęta już gwardya narodowa.

Dnia 9go Lutego przejeżdżał przez Paryż goniec Angielski, wyprawiony z Chatillon od Lorda Castlereagh, a idący prosto przez Calais do Londynu. Na przyszłość mają wszyscy gońcy Ministrów Angielskich tą udawać się drogą, gdyż ona jest najkrótszą. (Według doniesień z Londynu pod d. 12. Lutego — zawartych w Gazetach Berlińskich — stanął już tamże ten goniec, opatrzony paszportami Cesarza Francuzów).

Dostrzegacz Anstryacki umieścić następujący artykuł:

„Rozwiązanie Ciała prawodawczego, które ostatnich dni roku 1813go w Paryżu nastąpiło, było w obecnym krytycznym położeniu Państwa Francuzkiego wcale niespodzianym, i w każdym przypadku bardzo gwałtownym krokiem; sprawiło ono zatem we wszystkich Kraiach wielkie wrażenie i wzbudziło naturalnie życzenie zaspagnienia dokładniejszych wiadomości o tém pamiętnym zdarzeniu. Dzienniki Paryżskie zachowywały w téj mierze najgłębsze milczenie. Można więc było tylko ubocznymi drogami wywiedzieć się o tém. Od kilku niedziel dały Niemieckie i Szwajcarskie pisma publiczne kilka objaśnień w téj rzeczy, które jednakże tak sprzecznemi są z sobą, że niepodobieństwem jest wyciągnąć z nich jasne *resultatum*, i że prawdziwie wziąć trzeba na pomoc krytykę historyczną, dla rozpatrzenia się iakokolwiek w tym labiryncie.“

„Naysamprzód twierdziła Gazeta Bayraytska, że odebrała wiadomość, iż Pan Laine z Bordeaux w imieniu Kommissyi, mianowanej przez Ciało prawodawcze do dochodzenia udzielonych mu aktów, tyczących się układów o pokój ze sprzymierzonymi Mocarstwami, zdał rapport, z powodu którego ogłosił go natychmiast Prezes tegoż Ciała za buntownika, a Cesarz Napoleon, udawszy się dnia następnego osobiście na

zgrupowanie, i wywarłszy nuygwałtowniejszy gniew swój, nakazał miał uwięzienie Pana Laine i jego Kollegów.“

„Wkrótce potem umieszczonym został w Frankfortskiéy i innych Niemieckich Gazetach rapport Pana Laine, mający wszelką cechę prawdy, ponieważ wyłuszczony w nim jest dokładnie dotychczasowy tok układów, o którym niczego ieszcze publicznie nie ogłoszono, a którego żaden Pisarz Gazety wymyślić tak nie mógł. (*Rapport ten umieściliśmy w całkowitości w Nrze 17tym Gazety naszej*). W rzeczonym raporcie powtarzanem było to: „, że Cesarz przyjął proponowane od Mocarstw sprzymierzonych fundamentalne posady powszechnego pokoju.“ — Mowca wynurzył ieszcze tylko to iedyne życzenie: „, aby się Cesarzowi względem przyjęcia fundamentalnéy posady pokoju, publicznie oświadczyć podobano“ — potem zaś napomknął nieco i — dosyć zumiarkowaniem — o utrzymaniu form prawnych, zabezpieczających polityczne prawa Narodu. Zaledwie uwierzyć można, ażeby z powodu téy mowy chwycić się miało nuygwałtowniejszych środków przeciw Panu Laine, lub też w ogólności przeciw całemu prawodawczemu Ciału.“

„W kilka dni potem otrzymano ze źródła — innemi razy dosyć pewnego — pisane o tych zdarzeniach doniesienie, które iednakże z wczesniejszymi doniesieniami w żadnym prawie nie zgadza się punkcie. Według tegoż doniesienia miał Minister spraw zagranicznych udzielić dwa tylko dokumenta o układach względem pokoju, z którego to powodu Kommissya o zupełne udzielenie aktów, tyczących się zaszytych układów, nalegać miała. Zamiast odpowiedzi na to naleganie, które 255 głosami przeciw 35 uchwalonem zostało, miano dnia następnego zamknąć salę zgrupowań Ciała prawodawczego; Pan Laine zaś (który iednakże w doniesieniu owem tylko literą NN. jest znaczonem), miał powetować tę obelgę przed domem Ministra Policji przez wyprawienie dosyć teatralnéy sceny.“

„W ogłoszonym raporcie Pana Laine, niemasz iedokądże ani słówka o niezupełnym udzieleniu dokumentów; zważając owszem sposób, iakim zważący sprawę dokumenta te rozbięrał, nie ma wtém żadnéy wątpliwości, że dokumenta owe całkowicie Kommissyi udzielonemi zostały. A gdy na téy okoliczności wspiera się cała podstawa drugiego wykładu, przeto albo

drugi ten wykład, lub też rapport Pana Laine całkiem fałszywym i zmyślonym być musiał. Z tego powodu uznano za rzecz lepszą nie tykać przed czasem dalej tego przedmiotu.“

„Nakoniec unieściła jedna Gazeta Szwajcarska (Gazette de Lausanne) pod d. 15. Lutego drugi krasomowny rapport, który zdać miał P. Raynouard w imieniu teyże saméy Kommissyi, którą wcześniéj przez organ Pana Laine w myśli wcale tuncy mówiącą słyszano. Rapport Pana Raynouard opiera się całkiem na téy hipotezie, że Cesarz odrzucił pierwsze propozycje pokzju, które mu sprzymierzone podały Mocarstwa. Gdy zaś ta hipoteza iawnie fałszywą była, a żaden Członek Kommissyi w tak grub. błąd wpaść nie mógł, przeto mamy prawo poczytywać ten rapport za zupełnie zmyślony. Oprócz tego są ieszcze w nim szczegótowe peryody, które to mocniéy ieszcze dowodzą, a których my, z innych powodów, oznaczyć tu nie możemy.“

„Wraz z tą mową Raynouarda — a więc w każdym przypadku w podeyrzanym towarzystwie — rozszerzoną została od kilku dni, częścią w zagranicznych Gazetach, częścią w rękopismach, odpowiedź Cesarza na uchwalony przez Ciało prawodawcze Adres, który nigdzie ieszcze na iaw nie wyszedł. Między rękopismowym textem, a o wym, który w pismach publicznych jest wydrukowanym, zachodzą tak rozliczne i tak wielkie odmiany, że już z tego iedynego powodu wahać się potrzeba w rozszerzaniu tego wątpliwego dokumentu. Niektóre peryody téy odpowiedzi, stosują się dosyć do charakteru Mówiącego; inne peryody, osobliwie w deszłym rąk naszych rękopisnie, który przynajmniéy z równie tak dobrego wypływa źródła, tak ogłoszony przez Gazety przykład — są wielce niepodobnemi do prawdy, inne zaś — zupełnie zmyślone mi. Najlepiéy zatem jest czekać pory, gdzie o téy rzeczy, pokrytéy ieszcze wielką ciemnością, wyrażniéy i gruntowniéy mówić będzie można.“ (Będąc iednego zdania z Dostrzegaczem Austriackim) *wstrzymujemy się z przekładem powyższego rapportu i odpowiedzi Cesarza Francuzów, które przez Gazetę Wiedeńską, powszechną i obie Berlińskie doszły rąk naszym).*

D a n i i a.

N. Król Duński wydał następujący Manifest:

„Za staraniem Rządu Duńskiego, woyna od 15tu lat pustosząca Europę nie przerwała spokojności Ludu Duńskiego, aż Król częścią dla obrony żeglugi Poddanych swoich, częścią dla zabezpieczenia Kraiów swoich graniczących z Niemcami, widział się nagle zniewolonym do użycia środków obrony.“

„Napał oręża Angielskiego na stolicę J. K. Mości, i uprowadzenie floty Duńskiéy wr. 1807ymy potożyły koniec szczęśliwéy spokojności, iakiéy Poddani Królewscy aż do tego czasu używali.“

„Dania miała przy téy okoliczności wspólnego nieprzyaciela z Francją. Ztąd poszło że przymierze z tém Mocarstwem było zawarte.“

„Przrzekł Cesarz uroczyście i publicznie woysko i pieniądze; iakoż w istocie liczne woysko Francuzkie weszło do Kraiów Duńskich.“

„Stanęła była umowa, iż koszta utrzymania tegoż woyska przez Rząd Francuzki ponoszone będą. Wynosiły one kilka milionów talarów.“

„Tymczasem woysko to, niczego nie przedsięwziąwszy, stało się dla Kraiu ciężarem na czas dłuższy, niż Król sobie życzył. Koszta utrzymania nie były powrócone, a żądania Danii w téy mierze tak były bezskuteczne, iak upominanie się iéy o przyrzeczone zasiłki pieniężne.“

„Dochody skarbowe, już znacznie uszczuplone przez woynę morską, a przez te nowe wydatki zupełnie wycieńczone, uczuły wkrótce naysmutniejsze skutki wprowadzenia systematu lądowego, które miało być środkiem przywrócenia powszechnego pokoiu.“

„Późniéy, wcielenie miast Anzeatyckich i przyległych Prowincyi do Państwa Francuzkiego, włożyło nieznośne pęta na związek handlowy z Niemcami. Skutki ztąd wypływające rozciągnęły się nawet do związków naukowych. Uroczyście, a często powtarzane przyrzeczenia wzbudzały nadzieię, iż wszystkie te przeszkody, przeciwne dobremu porozumieniu, iakie Król starał się utrzymać z Państwem Francuzkiem, przecie kiedyś zniesione będą; lecz nadzieia ta zawsze na niczem spełza.“

„Gdy wojsko Francuzkie cofało się w ziemie 1812. i 1813. roku, zniknęły także z Kraiów Duńskich oddziały wojska Cesarsko-Francuzkiego, które według osobnej umowy pozostać się były powinny dla zastonienia granic Xięstwa Holsztyńskiego.“

„W tymże czasie oświadczył był Rząd Francuzki, iż ze wszystkimi swymi nieprzyjaciółmi będzie się układał o pokój; z tego powodu więc Król uznał rzeczą dogodną dla interesu swojego podać W. Brytanii warunki pokoju. Przymierze z Francją już od tego czasu było bez celu. Chętnie byłby Król zapobiegł zajęciu na nowo miast Anzeatycznych przez Francuzów, dla oddalenia wojny od granic swoich i odwrócenia spustoszeń miast, których dobre mienie tak ściśle było połączone z interessem Poddanych jego; lecz znalazł przeszkodę w dopełnieniu tego przedsięwzięcia. Interessem jego zatem było przyjąć podane mu warunki ponowienia przymierza z Francją, i nadania mu obszerniejszej rozciągłości, dla zapewnienia sobie potrzebnej pomocy przeciwko Monarchom, nieprzestawiającym oświadczać się: iż postanowili popierać żądania Szwecyi dążące do naruszenia całości Kraiów jego.“

„Dopełnił Król z swojej strony sumnieniem warunków traktatu.“

„Gdy wojsko posiłkowe Duńskie obok wojska Francuzkiego walczyło, odbierało wszelako tylko część żołdu; iaki się jemu podług traktatu należał, a Poddani J. K. Mości ponieśli znaczną stratę tak przez włożone embargo w miastach Hamburgu i Lubeece na towary do nich należące, względem których Rząd Francuzki rozrzucił sobie pozwolił, iako też przez zabranie funduszy bankowych w tychże miastach. Przrzeczone nagrody na zaniesione w tey mierze zażalenia były tak bezskuteczne, iak często powtarzane upominania się o też nagrody.“

„W traktacie przrzeczoneo było, iż 40,000 ludzi ma zastaniać Xięstwa i Jutlandy; lecz Marszałek Xiążę Eckmühl opuściwszy stanowisko, zastaniające te Prowincye, pociągnął z wojskiem pod jego dowództwem będącym do Hamburga, zostawiając korpus Królewski swemu własnemu losowi, który naówczas już nie zdołał oprzeć się przemagającym sile, wdzierającym się gwałtem do Kraiu.“

„Wkrócenie nieprzyjaciół do Xięstw i utrata twierdz były skutkiem tego, że Król opuszczonym został przez Sprzymierzeńca, na

którego pomoc słusznie mu spuścić się uależało.“

„Przymuszonym został Król do zezwolenia na bardzo przykre ofiary dla zachowania reszty Kraiów swoich od napadu, którym zaraz na lądzie od połączonych wojsk rozmaitych Mocarstw były zagrożone, i dla odzyskania Prowincyi, które się były dostały wręce nieprzyjaciół.“

„Odwoławszy Król Ministra swego od Dworu Cesarza Francuzów, oświadczył oraz bawiącemu przy Dworze jego Ministrowi Francuzkiemu, iż dłużey w tey dostojności nie będzie uznany, i że mu ułatwione będą środki powrotu do Francyi. Oświadcza oraz J. K. Mość, iż się łączy ze sprzymierzonymi przeciwko Francyi Monarchami, dla współdziałania do osiągnięcia powszechnego pokoju, którego wszystkie Narody Europejskie tęskliwie pragną, a Kraie Duńskie tak bardzo potrzebuują.“

W Middelfahrt d. 17. Stycznia 1814.

(*Traktat pokoju między Danią i Szwecją do przyszłych Nrów odkładamy*).

Xięstwo Warszawskie.

Rada naywyższa tymczasowa Xięstwa Warszawskiego, zważając ciąglą nie- możność Obywateli w opłacaniu podatków, przedłużyła Wyrokiem swoim d. 25. Lutego wydanym, d. 1. Maia r. b. zawieszenie egzekucyi tych podatków, które do dnia 1go Czerwca roku zesłego zaległy.

Dyrekcya Ministeryi Spraw wewnątrznych ogłosiła przez Gazety Warszawskie rozporządzenie, które, iako mogące interessować Obywateli Galicyjskich, posiadających dobra w Xięstwie Warszawskiem, w całkowitości umieszczamy:

Dyrekcya Ministeryi Spraw Wewnętrznych.

W skutek uchwały Rady Naywyższej Tymczasowej Xięstwa Warszawskiego z dnia 22. b. m. i r., która chcąc zapewnić z iedney strony żywność i furazę dla wojska w Xięstwie Warszawskiem, z drugiej zaś podać sposobność Kontrybuentóm uiszczania się w należnościach przypadających Skarbowi z różnych wpływów, podaje do wiadomości co następuje:

Art. 1. Wszysey Dzierżawcy Dóbr narodowych, którzy dotąd Skarbowi są winni

Raty z dzierżaw przypadające, mogą się w połowie z nich uiścić w produktach, a to podług ceny, i w sposób, iak się poniżej opowie: tę jeszcze Dzierżawców zastrzegając dogodność, iż który z nich przez antycypację połowę roczney dzierżawy w produktach do magazynów odstawi, przez to samo uważany będzie iako utrzymujący się przy Kontrakcie, i podobne kwity magazynowe w połowie opłaty dzierżawy co rok następnny pro persoluto przyjętemi mu. zostaną.

Art. 2. Wszyscy Dzierżawcy Dóbr koronnych i Dóbr skonfiskowanych, mają również prawo uiszczania się produktami Skarbowi, iak się powiedziało w artykule pierwszym o Dzierżawach Dóbr Narodowych z tą jednakże różnicą, iż Dzierżawcy Dóbr koronnych dwie trzecie części przypadający od nich należytości, Dzierżawcy zaś Dóbr skonfiskowanych iedną trzecią część tężże należytości, w produktach za Raty zaległe i bieżące od nich przypadające złożyć są mogli, i w podobneyże proporcji na rok następnny w produktach uiścić się mogą, jeżeli chcą korzystać z utrzymania się przez to samo przy kontraktach.

Art. 3. Wszyscy Posiadacze dzierżaw wieczystych, Dóbr prawem emfiteutycznem, lub dożywotniem puszczonych, równie i Dóbr dawniey krajowych prawem szlacheckim rozdarrowanych, mogą uiścić się Skarbowi w połowie produktami, a to w przypadający od nich należytości, od 1. Czerwca 1813 do ostatniego Maia 1814 roku.

Art. 4. Do dobrodzieystwa w poprzedzającym artykule udzielonego, należą: a) Opłacający ofiarę z Dóbr szlacheckich. b) Ofiarę, Kompetencyę, i Subsidium charitativum, od Duchownych.

Art. 5. Ci wszyscy, którzy tak zaległe iako i bieżące procenta od Summ Bajonckich są winni, niemnię i ci, od których wedle układów należą Raty do opłacenia, całkowicie z tego długu uiścić się produktami mogą.

Art. 6. Naznaczając termin prekluzywny odstawy produktów do magazynów rezerwowych w Powiatach dzień 15. Maia r. b. postanawia się w ogólności dla wszystkich Kontrybuentów cena następująca za dostawione produkta:

Zyta korzec ieden miary Warszawskiéy po złot. Pol.	14. —
Krup	22. —
Owsa	9 gr. 15.
Siana cetnar wagi Francuzkiéy	7. —

z dosypką jednakże do każdego korca żyta po garcy dwa tegoż zboża.

Art. 7. Gdy Rada Naywyższa w tęg odstawie produktów taką chce mieć zachowaną proporcję, aby do 1 korca żyta iedna dziesiąta część krup, dwa korce owsa, i ieden cetnar siana były rachowane; niemnię, aby w namienionęy odstawie dla dogodzenia Kontrybuentóm następowala zamiana owsa na jęczmień, siana na owies, lub na słomę z dodaniem do nięj szrotu wedle urządzenia J.W. K a n k r y n a Intendenta jeneralaego, odbiera zatem zalecenie Kommissy nadzwyczajna potrzeb woyska rychłego zbiesienia się w tęg mierze z W.W. Prefektami, ci zaś z Członkami Rad departamentowych w mięyscu posiedzenia obecnych, względem zamiany zbożowych odstaw, wedle możności Powiatów, tak iednak, aby zmniejszona w którymkolwiek Powiecie ilość onych powiększona była w innym do proporcji żyta wskazany. — Jeżeli ta czynność przez Władze przyzwoite dopełnioną zostanie, i o skutku ięy Kontrybuenti zawiadomieni będą, Dyrekcya Ministeryi Spraw Wewnętrznych uswiadomia ich wczesnie o tęg postanowieniu Rady Naywyższęy, w celu, iżby przysposobwszy się w produkta wskazane, pospieszyć mogli z odstawą ich do magazynów, gdy o to przez Władze miejscowe wezwani będą. Skwapliwość Obywateli Xięstwa Warszawskiego w uzupełnieniu zamiaru Rządu napełnienia magazynów, iedynie nakłonic go zdoła do zezwolenia, aby część iakich produktów za granicę mogła być wyprowadzoną, i tęg jeszcze Obywatelóm sprawi dogodność, iż zabezpieczywszy żywność i furazę dla woyska, będą mogli być uwolnionymi od exekucji za zaległe z repartycji rozkłady zbożowe. — Podaie się także do wiadomości, iż w każdym magazynie rezerwowym ustanowione będą Księgi sznurowe, z których połowiczny kwit przez Dozorcę magazynu i Kontrybuenta podpisany, i po oderznięciu Kontrybuentowi wręczony, przyjęty będzie w kassach respective pro persoluto w należnościach skarbowych, o których w tęg obwieszczeniu iest mowa.

Działo się w Warszawie dnia 28. Lutego 1814.

X. X. Lubecki.